

ΕΙΝΑΙ Η ΩΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΑΝΑΓΚΑΙΩΝ ΑΛΛΑΓΩΝ...

...για το Περιοδικό της Πανελληνίας Εταιρείας Ωτορινολαρυγγολογίας

Σ. ΤΡΙΑΡΙΔΗΣ

Λέκτορας Ωτορινολαρυγγολογίας, Msc Ιατρικής Ερευνητικής Μεθοδολογίας,
Ειδικός Γραμματέας Πανελληνίας ΩΡΛ Εταιρείας,
Υπεύθυνος ύλης του περιοδικού της Εταιρείας

Όταν ξεκίνησα να γράφω τις παρακάτω σκέψεις, είχα στο μυαλό μου δύο ερωτήματα που μου είχαν από καιρό δημιουργηθεί: «γιατί υπάρχουν τόσα ιατρικά περιοδικά στην ειδικότητα μας» και «αν μπορεί πραγματικά η ΩΡΛ κοινότητα να τα στηρίξει από πλευράς επιστημονικής ύλης».

Ξεφυλλίζοντας τα τελευταία τεύχη των διαφόρων Ελληνικών ΩΡΛ περιοδικών, διαπιστώνει κανείς πολλά αδύναμα σημεία των εκδόσεων που εστιάζονται κυρίως σε χρονικές καθυστερήσεις, έλλειψη σαφούς ταυτότητας (κάποια περιοδικά αμφιταλαντεύονται ανάμεσα στον ενημερωτικό, τον εκπαιδευτικό και τον επιστημονικό τους χαρακτήρα), πλήρης απουσία από τις διεθνείς βάσεις δεδομένων, αδυναμία τήρησης κανόνων δημοσίευσης μετά από κρίση (peer review) και αδυναμία προσέλκυσης ερευνητικών και κλινικών μελετών (είναι κοινό μυστικό ότι όλοι τα καλά μας τα άρθρα τα στέλνουμε σε ξένα περιοδικά).

Έτσι, για να συμπληρώσουν τα Ελληνικά περιοδικά την ύλη τους, συχνά δημοσιεύουν εκτεταμένες ανασκοπήσεις χωρίς απαραίτητα να έχει προηγηθεί κρίση (ανασκοπήσεις που θα μπορούσαν να είναι και κεφάλαια βιβλίων), αναφορές (όχι ιδιαίτερα σπάνιων) περιστατικών, περιλήψεις εργασιών προσεχών συνεδρίων και μαζί φωτογραφικό υλικό από διάφορες εκδηλώσεις, λεξικά όρων, βιβλιοκρισίες και πολλά άλλα ετερόκλητα δημοσιεύματα.

Παρά την κριτική που φαινομενικά

“...η δημιουργία ενός αγγλόφωνου ΩΡΛ περιοδικού υπό την αιγίδα της Πανελληνίας ΩΡΛ Εταιρείας είναι ένα σύγχρονο εργαλείο για την προβολή των δραστηριοτήτων μας στο εξωτερικό και θα συμβάλει στην ενίσχυση του βιογραφικού των μελών μας, ιδιαίτερα χρήσιμο στη σημερινή έντονα ανταγωνιστική κοινωνία που ζούμε...”.

διατυπώνω πρέπει να ομολογήσω ότι προσωπικά πιστεύω ότι καλώς υπάρχουν πολλά ενημερωτικά περιοδικά και ότι η πολυφωνία στην ενημέρωση είναι πλεονέκτημα για την ΩΡΛ κοινότητα. Από την άλλη όμως για να μπορέσουμε να στηρίξουμε ουσιαστικά ένα ΩΡΛ επιστημονικό περιοδικό, να επιτύχουμε χρονική συνέπεια, ποιοτική και ποσοτικά επαρκή ύλη και να μπορέσουμε να το εντάξουμε στις διεθνείς βάσεις δεδομένων, θα πρέπει να συνενώσουμε τις προσπάθειες όλων των φορέων. Τη σημασία μιας τέτοιας κοινής προσπάθειας είχε επισημάνει ο Πρόεδρος της Εταιρείας στην προεκλογική του διακήρυξη: “...η δημιουργία ενός αγγλόφωνου ΩΡΛ περιοδικού υπό την αιγίδα της Πανελληνίας ΩΡΛ Εταιρείας

είναι ένα σύγχρονο εργαλείο για την προβολή των δραστηριοτήτων μας στο εξωτερικό και θα συμβάλει στην ενίσχυση του βιογραφικού των μελών μας, ιδιαίτερα χρήσιμο στη σημερινή έντονα ανταγωνιστική κοινωνία που ζούμε...”.

Ως υπεύθυνος για την ύλη του περιοδικού της Πανελληνίας Εταιρείας σας καταθέτω κάποιες σκέψεις μου για την ενίσχυση του περιοδικού:

Καθιέρωση δύο διακριτών εντύπων που θα εκδίδει η εταιρεία:

α) ενός Ενημερωτικού Δελτίου που θα ενημερώνει για όλα τα θέματα της επικαιρότητας, της ειδικότητας αλλά και των όμορων ειδικοτήτων στο πρότυπο του αγγλικού ENT NEWS ή του Ενημερωτικού Δελτίου της ΩΡΛ Β.Ελλάδος, που θα περιλαμβάνει αναγγελίες και πεπραγμένα συνεδρίων, νέα της ειδικότητας, θέματα εκπαίδευσης, ιατρονομικά και κοινωνικά θέματα, βήμα έκφρασης για ειδικές εργασιακές ομάδες όπως για τους ειδικευομένους και τους ελευθεροπαγγελματίες.

β) ενός Επιστημονικού Περιοδικού που θα βγαίνει στην ώρα του, με ποιότητα ύλη και θα γίνει προσπάθεια να ενταχθεί στις διεθνείς βάσεις δεδομένων.

Η προσπάθεια ενσωμάτωσης των υπαρχόντων ενημερωτικών και επιστημονικών περιοδικών δεν πρέπει να εκληφθεί ως απειλή κατάργησης τους αλλά ως εναγκαλισμός και οργανωτική φροντίδα των εντύπων των υποειδικοτήτων της ειδικότητας και των τοπικών Εταιρειών, από την Πα-

► **νελλίνια Εταιρεία.** Έτσι θα υπάρχει μία ενιαία και ισχυρή έκφραση των Ελλήνων ΩΡΛ μέσα από τα δύο αυτά έντυπα.

Αυτό μπορεί να επιχειρηθεί:

α) αρχικά με την φιλοξενία των υπαρχόντων ενημερωτικών εντύπων σε μια έκδοση της Πανελλήνιας ΩΡΛ Εταιρείας, με κάποια αυτονομία και κατόπιν με την πλήρη ενσωμάτωση τους σε αυτή την έκδοση,

β) με την ενσωμάτωση των 4 επιστημονικών περιοδικών που εκδίδονται σήμερα σε ενιαίο περιοδικό με εναλλασσόμενη Εκδοτική ομάδα. Αρχικά την έκδοση του ενιαίου περιοδικού μπορούν να αναλάβουν σε κάποια τεύχη η μία και σε άλλα η άλλη Εκδοτική ομάδα των φορέων που τα εκδίδουν και σήμερα και στη συνέχεια τα περιοδικά να ενσωματωθούν πλήρως μεταξύ τους. Εξ αρχής το περιοδικό πρέπει να διατηρήσει υψηλό επίπεδο στην ύλη, χωρίς μεν αποκλεισμούς αλλά με επιλογή των άρθρων που θα δημοσιεύει (κατόπιν κρίσεως) με επιδίωξη την καλύτερη δυνατή ποιότητα και ταυτόχρονα τήρηση της χρονικής συνέπειας της περιοδικής του έκδοσης.

• Πρέπει είτε να εκδοθεί εξ αρχής στην αγγλική γλώσσα με διπλή περίληψη (ελληνική και αγγλική) ή στην ελληνική γλώσσα με εκτεταμένη δομημένη αγγλική περίληψη (extended structured abstract). Η έντυπη ύπαρξη του πρέπει να συνυπάρχει και με online μορφή του περιοδικού (pdf, html) στην ιστοσελίδα της Εταιρείας ώστε να μπορεί να γίνει σύνδεση (link) με άλλες ιστοσελίδες (π.χ. Free Medical Journals) και να βοηθηθεί η ένταξη του στις διεθνείς βάσεις δεδομένων.

• Πρέπει να έχει δομημένη διάρθρωση των άρθρων με επικέντρωση σε κλινικές σειρές και πρωτότυπα άρθρα, με ουσιαστική - αυστηρή τήρηση οδηγιών προς συγγραφείς, με αποδοχή μετά από κρίση, με δομημένη περίληψη και κείμενο, με πρόσφατη βιβλιογραφία, με επιλογή στις ανασκοπήσεις με έμφαση στα invited review articles από εγκρίτους Έλληνες ή ξένους συναδέλφους.

• Πρέπει να ενεργοποιηθούν και να συμμετέχουν ενεργά οι Έλληνες συνάδελφοι του εξωτερικού και να συνεισφέρουν με σκέψεις, εργασίες, ως μέλη της εκδοτικής ομάδας και ως reviewers.

• Πρέπει να χρησιμοποιηθούν όλοι οι συνάδελφοι με εμπειρία στην συγγραφή άρθρων και στην μεθοδολογία ιατρικής έρευνας ως reviewers και να γίνεται έγγραφη δομημένη κριτική των υπό κρίση άρθρων.

• Πρέπει να υπάρξει εκπαίδευση της επιτροπής κρίσεων (Literature Evaluation Course).

• Πρέπει πολύ νωρίς το περιοδικό να ενταχθεί στα Ελληνικά επιστημονικά περιοδικά με Εθνική Αναγνώριση (μέσω ΚΕΣΥ) και να επιχειρηθεί η ένταξη του στις διεθνείς βάσεις δεδομένων, κατά σειρά: EMBASE, Scopus, Google Scholar, ENT News και κατόπιν στο Index Medicus (Medline), PubMed και ISI.

Όλες αυτές οι σκέψεις ίσως ακούγονται ως ευκολόγιο και πολλοί θα αναρωτηθούν αν είναι πράγματι δυνατό να εφαρμοστούν. Χρειάζεται σίγουρα πολύ προσπάθεια και η ενεργός συμμετοχή όλων σας. Αλλά δεν είναι ακατόρθωτο.

Ως CoEditor του περιοδικού Hippokratia που συμπληρώνει φέτος τα 12 χρόνια έκδοσης του, σας ενημερώνω ότι πετύχαμε τη συνεπή τήρηση της χρονικής του έκδοσης και την έκδοση του αμιγώς στα αγγλικά τα 4 τελευταία χρόνια. Το περιοδικό είναι online από το 1999, με ελεύθερη πρόσβαση (www.hippokratia.gr), έχει Εθνική Αναγνώριση από το Υπουργείο Υγείας και εδώ και δύο χρόνια έχει ενταχθεί στις βάσεις δεδομένων του εξωτερικού (EMBASE, Exerpta Medica, SCOPUS, PubMed και είναι υπό κρίση από την ISI Thompson).

Στα πλαίσια των παραπάνω σκέψεων, από το παρόν τεύχος εγκαινιάζουμε ορισμένες σταθερές στήλες αρθρογραφίας, σε μια προσπάθεια να αυξηθεί η αναγνωσιμότητα του περιοδικού και να ενισχυθεί τόσο ο επιστημονικός όσο και ο ενημερωτικός ρόλος του. Το επιστημονικό μέρος του περιοδικού θα περιλαμβάνει πρόσθετα: ένα

Ειδικό Άρθρο όπου θα αναπτύσσονται, με κατάλληλη επιστημονική τεκμηρίωση, θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος (ιατρονομικά θέματα, ζητήματα ανοικτής πρόσβασης σε ψηφιακές βιβλιοθήκες, θέματα διαδικτύου κ.α.). Στο παρόν τεύχος παρουσιάζεται η ανάλυση και αξιολόγηση των επιστημονικών ανακοινώσεων του 14ου Πανελληνίου συνεδρίου. Τα Θέματα Εκπαίδευσης αποκτούν ειδική στήλη αρθρογραφίας όπου στο παρόν τεύχος παρατίθεται η τελευταία απόφαση - οδηγία της UEMS - ORL section για τη λήψη της ειδικότητας της ΩΡΛ ενώ στο Βήμα των Ειδικευομένων καταγράφεται το ιστορικό του επιχειρούμενου εναρμονισμού της Ελληνικής νομοθεσίας με την Κοινοτική Οδηγία για τον χρόνο εργασίας των ιατρών. Σε επόμενο τεύχος σκοπεύουμε να καθιερώσουμε ανάλογο βήμα και για τους ελευθεροπαγγελματίες. Τέλος σας πληροφορούμε για τα Συνέδρια που θα διεξαχθούν στο προσεχές μέλλον και δημοσιεύουμε εκτεταμένες περιλήψεις από ενδιαφέρουσες Ξένες δημοσιεύσεις. Σε επόμενα τεύχη θα δοθεί η δυνατότητα να παρουσιαστεί η Ελληνική Ερευνητική Δραστηριότητα μέσα από την δημοσίευση εκτεταμένων περιλήψεων των διδακτορικών διατριβών, διπλωματικών εργασιών και ερευνητικών πρωτοκόλλων που υλοποιούνται ή που συμμετέχουν τα Ελληνικά νοσοκομεία και οι Ιατρικές Σχολές.

Ακολουθεί το ενημερωτικό μέρος του περιοδικού (σε διακριτή σελιδοποίηση, που από κάποια στιγμή και μετά θα αποτελέσει ξεχωριστό έντυπο). Περιλαμβάνει τις Επιστολές σας και ενημερωτική αρθρογραφία όπως την εξέταση ενός θέματος Από διαφορετικές οπτικές γωνίες (στο παρόν τεύχος εξετάζεται η ιατρική εκπαιδευτική επίσκεψη - sabbatical σε μονάδα του εξωτερικού), ενώ ειδικά σχόλια και η καυστική πένα του συναδέλφου Κ. Παγουρόπουλου μας υπενθυμίζουν ότι Η ζωή δεν είναι μόνο ιατρική.

Σε περίπτωση που κριθεί λειτουργικό θα επιδιώξουμε να φιλοξενηθούν στην ιστοσελίδα του περιοδικού ή της Πανελλήνιας Εταιρείας blogs διαδικτυακής ανταλλαγής απόψεων πάνω στην σχετική αρθρογραφία του περιοδικού.